

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นในประเทศไทย

สุภัทสรสา จตุโชคอุดม^{1*}, ชนิตา มิตรานันท์²

Supatsara Jatuchokudom¹, Chanida Mitranun²

¹โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., หลักสูตรการศึกษาดุขฎฐิบัณฑิต สาขาการศึกษาพิเศษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹Srinakarinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary)

²Faculty of Education, Srinakharinwirot University, Bangkok 10110 Thailand

*Corresponding author, E-mail: supatsara123@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาสถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ในประเทศไทย ปีพุทธศักราช 2550 - 2563 และ 2) เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ผู้วิจัยได้สังเคราะห์งานวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ศึกษาที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่าง ปี พ.ศ. 2550 – 2563 จำนวน 19 เล่ม โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThisLis-Thai Library Integrated System) ระบุฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journal Online : ThaiJo) และสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นในประเทศไทย ปีพุทธศักราช 2550 - 2563 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบคัดเลือกงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการสังเคราะห์งานวิจัยพบว่า ปีที่ผลิตงานวิจัยมากที่สุด คือ ปีการศึกษา 2553 และ 2559 ปีละ 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.8 ระเบียบในการวิจัย พบว่าเป็นงานวิจัยเชิงทดลองมากที่สุด จำนวน 16 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.2 สถาบัน ที่มีการศึกษามากที่สุด คือ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 26.3 หลักสูตรปริญญาที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นมากที่สุด คือ หลักสูตรระดับปริญญาโท จำนวน 17 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.2 สาขาที่มีการศึกษามากที่สุดคือ สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา สาขาสุขภาพจิตและจิตเวช สาขาละ 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.7

คำสำคัญ: การสอน นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น การสังเคราะห์งานวิจัย

RESEARCH SYNTHESIS ABOUT TEACHING ADHD STUDENTS IN THAILAND

Abstract

This research aimed to study the status of research related to teaching students with ADHD in Thailand, and to synthesize the body of knowledge from research on teaching students with ADHD from 2007 to 2020. The researcher has synthesized 19 volumes of master's and doctoral degree theses which had been published from 2007 to 2020. Three main database systems including 1) the database of library network projects in Thailand - Thai Library Integrated System (ThaiLis), 2) the central electronic journal database system of Thailand - Thai Journal Online (ThaiJo), and 3) University Library were used in data collection. The sample group used in this research was a collection of research and studies related to teaching students with attention deficit hyperactivity disorder in Thailand from 2007 to 2020. The instrument used to collect data was a research selection form invented by the researcher as a tool data collection and content analysis. Results of the research synthesis showed that the most productive year of publishing the research was the academic year of 2010 and 2016 which had published three books per year or 15.8 percent. The type of research that had been used the most was experimental research, which was 16 volumes, accounting for 84.2 percent. The institution that had the highest number of publications was Chulalongkorn University, which was 5 books or 26.3 percent. The highest number of curriculums on deficit hyperactivity disorder was the master's degree program with 17 volumes, representing 84.2 percent. The field of studies that most focus on deficit hyperactivity disorder was educational psychology and counseling, mental health, and psychiatry which had published 3 books each, accounting for 15.7 percent.

Keywords : Teaching, Students with ADHD, research synthesis

บทนำ

นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นหรือ Attention-Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) เป็นความบกพร่องที่มีอาการทางพฤติกรรม 3 ด้าน ได้แก่ 1) การขาดสมาธิที่ต่อเนื่อง (Inattention) ซึ่งมักแสดงอาการเหม่อลอย ทำงานไม่เสร็จหรือไม่เรียบร้อย ไม่รอบคอบ วอกแวกตามสิ่งที่เร้าที่เข้ามา และมักจะลืมหูลืมตาที่ต้องทำบ่อยและอาจเป็นประจำ 2) อาการอยู่ไม่นิ่งหรือซนมากกว่าปกติ (Hyperactivity) มักแสดงออกถึงการเล่นแรง ชอบปีนป่าย หยุกหยิก ถ้าเป็นในห้องเรียนจะพบว่าชวนเพื่อนคุยหรือก่อกวนในห้องเรียน และ 3) อาการขาดการยั้งคิดหรือหุนหันพลันแล่น (Impulsivity) มักแสดงออกทางใจร้อน วู่วาม อดทนรอคอยไม่ได้ พุดแทรกผู้อื่นขณะที่ผู้อื่นกำลังสนทนาอยู่ [1] หากไม่ได้รับการช่วยเหลือมักจะประสบปัญหาในด้านการเรียน การปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีภาพพจน์ต่อตนเองที่ไม่ดี [2,3] จากการศึกษาถึงความชุกของเด็กสมาธิสั้นในประเทศไทยพบร้อยละ 8.1 ในเพศชายร้อยละ 12 และเพศหญิงร้อยละ 12 อัตราส่วน 3:1 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นระดับชั้นที่พบสูงสุดร้อยละ 9.7 [4] และจากประชากรทั่วโลกพบร้อยละ 5.29-7.2 ในประเทศสหรัฐอเมริกาพบร้อยละ 15.5 ประเทศจีนพบร้อยละ 6.26 [5]; [6]; [7]

ในทางการศึกษานั้นนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นต้องเผชิญกับความยากลำบากในการเรียนอยู่ในห้องเรียนร่วมกับนักเรียนปกติ การใช้ชีวิตประจำวัน ทั้งการเข้าสังคม และมีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำ และอาจพบความบกพร่องของการทำกิจกรรมที่ต้องใช้ความอดทน และใช้เวลานาน โดยเฉพาะในวัยเรียน คือ การนั่งเรียนและเขียนหนังสือเป็นเวลานาน [8,9] ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัย [10] พบว่า นักเรียนในวัยที่กำลังเรียนนั้นมีภาวะสมาธิสั้นถึงร้อยละ 18 และยังมีความยากลำบากในการเข้าร่วมสังคม ดังนั้นเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดทั้งด้านการเรียน การเข้าสังคม ต้องเริ่มจากการสร้างทัศนคติ

ของผู้ปกครองเกี่ยวกับการรักษาภาวะสมาธิสั้น เนื่องจากทัศนคติและบทบาทของผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างมากในการรักษาและช่วยเหลือ [11]; [12]; [13] ซึ่งนอกจากการช่วยเหลือรักษาด้วยยาแล้วการนำโปรแกรมเข้ามาช่วยในการลดพฤติกรรมภาวะสมาธิสั้นเป็นอีกทางเลือกที่ได้รับการยอมรับและมีการศึกษาทำวิจัยอย่างต่อเนื่อง ดังผลการวิจัย [14] พบว่าการใช้โปรแกรม ไบโอฟีดแบค แบบควบคุมการทำงานของคลื่นประสาทอัลฟ่าร่วมกับการฝึกสร้างจินตนาการสามารถช่วยให้พฤติกรรมและสมาธิของเด็กสมาธิสั้นดีขึ้น สอดคล้องกับ [15] พบว่า นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นที่ได้รับการปรับพฤติกรรมโดยโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง มีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งลดลง ซึ่งสามารถใช้เป็นทางเลือกได้อีกแนวทางหนึ่งสำหรับโรงเรียนในการจัดกิจกรรม เพื่อช่วยเพิ่มสมาธิให้นักเรียน จึงเป็นอีกทางเลือกที่ได้รับการส่งเสริมให้เกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับใช้กันอย่างแพร่หลาย รวมถึงมีการศึกษาค้นคว้าทำวิจัย ดังเช่นผลการวิจัย [16] พบว่า พฤติกรรมไม่เหมาะสมของเด็กที่มีภาวะสมาธิสั้น ด้านสมาธิสั้นอยู่ไม่นิ่ง สมาธิบกพร่อง หลังการใช้กิจกรรมศิลปะต่ำกว่าก่อนใช้กิจกรรมศิลปะอย่างมีนัยสำคัญของสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ [17] พบว่า กิจกรรมการเล่นมีส่วนในการเพิ่มพฤติกรรมเชิงบวกเพิ่มช่วงความสนใจและสมาธิในเด็กนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ดังนั้นจะเห็นว่า กระบวนการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น เริ่มจากบุคคลในครอบครัวทำความเข้าใจกับอาการ การปรับสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการส่งเสริมให้นักเรียนสามารถควบคุมตนเอง รวมถึงโรงเรียน ครูผู้สอนควรจัดสภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศ รวมถึงปรับวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นได้เรียนรู้วิธีการควบคุมตนเองภายใต้บรรยากาศที่เป็นมิตร

ปัจจุบันมีนักวิชาการ ครู อาจารย์ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเริ่มตระหนักถึงการพัฒนาและช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นมากขึ้น มีการศึกษาค้นคว้าทำวิจัยเกี่ยวกับการนำวิธีการต่างๆ เข้ามาเป็นกิจกรรมสำหรับการสอน ซึ่งจากการศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยพบว่า ยังไม่มีการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสังเคราะห์ เพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยและเป็นแนวทางสำหรับครู และผู้ที่สนใจนำไปใช้ในการพัฒนาโปรแกรมหรือจัดกิจกรรมสำหรับการช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสถานภาพงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นในประเทศไทย ปีพุทธศักราช 2550-2563
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นในประเทศไทย ที่ตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างพุทธศักราช 2550-2563 รูปแบบปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและเอกชนที่เปิดสอนหลักสูตรมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษา ที่ศึกษาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ซึ่งพบว่ามามีมหาวิทยาลัยที่มีการศึกษาค้นคว้าทำวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น จำนวน 9 มหาวิทยาลัย ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และมหาวิทยาลัยบูรพา

วิธีดำเนินงานวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

งานวิจัยปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษาในสถาบันการศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรมหาบัณฑิต และดุษฎีบัณฑิตทางการศึกษาของรัฐและเอกชน งานวิจัยที่ผ่านการคัดเลือกจะเป็นรูปแบบปริญญาโทหรือวิทยานิพนธ์ของนิสิตนักศึกษา โดยใช้แบบบันทึกงานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีงานวิจัยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 19 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบคัดเลือกรางานวิจัย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ของงานวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและสำรวจงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดประเด็น เพื่อสังเคราะห์งานวิจัย โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลจากโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThisLis-Thai Library Integrated System) ระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journal Online : ThaiJo) และสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย

2. อ่านงานวิจัยเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบเนื้อหาภายในเล่มและกำหนดหัวข้อที่จำเป็น ในการสังเคราะห์งานวิจัย
3. สร้างแบบคัดเลือกรางานวิจัย ซึ่งเป็นการกรอกข้อมูลของการสังเคราะห์งานวิจัย แบ่งเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ปีที่ผลิต สถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัย ระดับการศึกษาของผู้วิจัย สาขาวิชาที่ทำการวิจัย

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย ได้แก่ ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย วิธีการที่ได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษาของงานวิจัย จังหวัดที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 3 ผลของการวิจัย ซึ่งเป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษารายชื่องานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลจากโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThisLis-Thai Library Integrated System) ระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journal Online : ThaiJo) และสำนักหอสมุดของมหาวิทยาลัย

2. อ่านข้อมูลงานวิจัยเบื้องต้น เพื่อตรวจสอบเนื้อหาภายในเล่ม และบันทึกลงในแบบคัดเลือกรางานวิจัย
3. ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูล และนำมาสังเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยขอเสนอผลการสังเคราะห์เนื้อหาของงานวิจัย (Content analysis) เป็น 3 ตอน โดยใช้ความถี่ ร้อยละ และวิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ปีที่ผลิต สถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัย ระดับการศึกษาของผู้วิจัย สาขาวิชาที่ทำการวิจัย

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย ได้แก่ ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย วิธีการที่ได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรที่ศึกษาของงานวิจัย จังหวัดที่ใช้ในการวิจัย ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล เครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการบรรยาย การแจกแจงความถี่และร้อยละ

ตอนที่ 3 ผลของการวิจัย ซึ่งเป็นการสรุปผลที่ได้จากการวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นในประเทศไทย โดยสรุปประเด็นหลักของข้อค้นพบในงานวิจัย

ผลการสังเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา ระหว่างปีพุทธศักราช 2550-2562 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัยระหว่างปีพุทธศักราช 2550-2562 ผู้วิจัยนำเสนอข้อมูล ดังนี้

1. ปีที่มีการผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นมากที่สุด ได้แก่ ปีพุทธศักราช 2553 จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.78 และปีพุทธศักราช 2558 จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.78 รองมาได้แก่ ปีพุทธศักราช 2550 จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.52 ปีพุทธศักราช 2552 จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.52 ปีพุทธศักราช 2554 จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.52 ปีพุทธศักราช 2559 จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.52 ปีพุทธศักราช 2560 จำนวน 2 เล่ม

คิดเป็นร้อยละ 10.52 ปีพุทธศักราช 2562 จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.52 ปีพุทธศักราช 2557 จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 5.26 และปีพุทธศักราช 2561 จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 5.26

2. สถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ระหว่างปีพุทธศักราช 2550-2562 พบว่า 3 อันดับแรก ได้แก่ 1) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มีงานวิจัยจำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 26.3 2) มหาวิทยาลัยรามคำแหง มีงานวิจัยจำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 21 และ 3) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีงานวิจัยจำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.8 และสถาบันที่มีการศึกษาเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นจำนวนเท่ากัน คือ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มีงานวิจัยจำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 5.3

3. ระดับการศึกษาของผู้วิจัย ภูมิหลังของผู้ทำวิจัย พบว่า จากการศึกษางานวิจัยจำนวน 19 เล่ม ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่เป็นส่วนหนึ่งการศึกษาในระดับมหบัณฑิต (ปริญญาโท) จำนวน 16 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.2 และเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในระดับดุษฎีบัณฑิต (ปริญญาเอก) จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.8

4. สาขาวิชาที่ทำการวิจัยมากที่สุด ระหว่างปีพุทธศักราช 2550-2562 ได้แก่ 1) สาขาจิตวิทยาการศึกษาและการให้คำปรึกษา สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช โดยมีการผลิตงานวิจัยจำนวนเท่ากัน คือ มีงานวิจัยจำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.8 2) สาขาการศึกษาพิเศษ สาขาการสอนและเทคโนโลยีการศึกษา สาขาจิตวิทยาคลินิกและชุมชน สาขาพยาบาลศาสตร์ มีงานวิจัยเท่ากัน จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.5 และ 3) สาขาสัตวศึกษา สาขาศิลปศึกษา สาขากิจกรรมบำบัด สาขาวิทยาศาสตร์การกีฬา สาขาวิจัยและสถิติ มีจำนวนวิจัยที่เท่ากัน คือ จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 5.3

ตอนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย

จากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นระหว่างปีพุทธศักราช 2550-2562 ข้อมูลคุณลักษณะของงานวิจัย ดังนี้

1. ประเภทของงานวิจัย จากการศึกษางานวิจัยจำนวน 19 เล่ม พบว่าเป็นงานวิจัยเชิงทดลอง จำนวน 16 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 84.2 และเป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.8

2. วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ มี 3 วัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบ จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 42.2 2) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา มีจำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 42.2 และ 3) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนา จำนวน 3 เล่ม จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.8

3. กลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ในครั้งนี พบว่า เป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาทั้งหมด จำนวน 19 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 100 และจากการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับจำนวนของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในงานวิจัยมีจำนวนที่หลากหลาย เพื่อเป็นข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น ผู้วิจัยได้กำหนดช่วงของจำนวนกลุ่มตัวอย่างไว้ 3 ช่วง ดังนี้ 1) จำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 1-10 คน 2) จำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 11-20 คน และ 3) จำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 21 คนขึ้นไป พบว่างานวิจัยที่นิยมใช้กลุ่มตัวอย่างมากที่สุดคือ ช่วงที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 1-10 คน จำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 47 รองลงมาคือช่วงที่ 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 11-20 คน จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 31 และช่วงที่ 3 จำนวนกลุ่มตัวอย่างระหว่าง 21 คนขึ้นไป จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 22 ตามลำดับ

4. วิธีการที่ได้มาของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้มากที่สุด คือ การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 13 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 68.42 รองลงมา คือ การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Sample Random Sampling) จำนวน 5 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 26.31 และอันดับที่ 3 คือ การจับฉลาก จำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 5.27

5. ตัวแปรที่ศึกษาของงานวิจัยที่ผู้วิจัยได้นำมาวิเคราะห์ พบว่า ส่วนใหญ่ตัวแปรที่ใช้ศึกษาเป็นการใช้กิจกรรม เช่น กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ บทเรียนคอมพิวเตอร์ กิจกรรมการเล่น เป็นต้น จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 42.2 รองลงมาคือ การใช้โปรแกรมเข้ามาช่วยในการปรับพฤติกรรมสำหรับนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 31.5 และกิจกรรมบำบัด จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3

6. จังหวัดที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ กรุงเทพมหานคร จำนวน 8 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 42 รองลงมา คือ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.5 จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.5 จังหวัดเชียงใหม่

จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.5 และจังหวัดที่ใช้ในการทำวิจัยจำนวน 1 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 5.3 ได้แก่ อ่างทอง พิษณุโลก นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมากที่สุด คือ แบบประเมินพฤติกรรม จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 52.7 รองลงมา คือ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 31.6 และแบบบันทึกพฤติกรรมจากการสังเกต จำนวน 3 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 15.7 สำหรับระยะเวลาที่ใช้ในการทำวิจัยมากที่สุด คือ 1-10 สัปดาห์ จำนวน 15 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 78.95 และมากกว่า 10 สัปดาห์ขึ้นไป จำนวน 4 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 21.05 และจำนวนนาที่ที่ใช้การทำวิจัยหรือทดลองต่อครั้งที่ใช้มากที่สุดคือ 40-50 นาที จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นจำนวน 52.63 และน้อยกว่า 40 นาที จำนวน 9 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 47.37

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับงานวิจัยที่นำมาวิเคราะห์ พบว่า สถิติพื้นฐานที่ใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 52.63 การหาค่าร้อยละ จำนวน 2 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 10.52 และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานที่ใช้มากที่สุด คือ t-test จำนวน จำนวน 10 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 52.63 และ Nonparametric Statistics จำนวน 6 เล่ม คิดเป็นร้อยละ 31.57

ตอนที่ 3 ผลของการวิจัย

จากการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น พบว่าการนำโปรแกรมหรือกิจกรรมเข้ามามีส่วนร่วมกับการสอน ช่วยให้นักเรียนมีพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งลดลง และมีผลการเรียนที่ดีขึ้นด้วยสอดคล้องกับผลการวิจัย วิฐารณ บุญสิทธิ [1] การช่วยเหลือนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นที่ได้ผลดีนั้นต้องทำควบคู่กันไประหว่างการปรับพฤติกรรมและการช่วยด้านการเรียน ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติ ช่วยให้นักเรียนมีความเพลิดเพลินในการเรียน มีสมาธิในการทำกิจกรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติพงศ์ มาศเกษม [5] พบว่าการใช้กิจกรรมงานประดิษฐ์สามารถช่วยเพิ่มสมาธิในการเรียนให้กับนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นได้ ดังนั้นการนำกิจกรรมเข้ามาช่วยในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็นอีกทางเลือกสำหรับครู ผู้หรือที่สนใจสามารถนำไปปรับใช้ต่อไปได้

อภิปรายผล

การสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นที่เป็นวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท และปริญญาเอกที่มีการตีพิมพ์เผยแพร่ระหว่างปีพุทธศักราช 2550-2562 โดยการสืบค้นข้อมูลจากฐานข้อมูลโครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย (ThisLis-Thai Library Integrated System) ระบบฐานข้อมูลวารสารอิเล็กทรอนิกส์กลางของประเทศไทย (Thai Journal Online : ThaiJo) และสำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยทั้งรัฐและเอกชน จำนวน 37 เล่ม ผู้วิจัยคัดเลือกเล่มที่มีความเหมาะสมมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 เล่ม และนำเสนออภิปรายผลในประเด็น ดังนี้

การสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย สถาบันการศึกษาที่มีการผลิตงานวิจัยเกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นมากที่สุด ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เนื่องจากจากสถาบันการศึกษามีการผลิตปริญญาโทหรือปริญญาตรีด้านการศึกษาพิเศษ พยาบาล นักจิตวิทยา ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องเกี่ยวข้องกับนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น และเป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยพัฒนาหรือฝึกให้นักเรียนสามารถเข้าสังคม โดยการควบคุมอารมณ์และพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ให้อยู่ระดับที่ยอมรับได้ ส่งผลให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจและเห็นคุณค่าในตนเอง ช่วยลดความเสี่ยงต่อพฤติกรรมเกรของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น [18] ซึ่งถ้านักเรียนไม่ได้รับการช่วยเหลือมักจะมีประสบปัญหาการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีภาพพจน์ไม่ดีต่อตนเอง และเมื่อโตขึ้นจะมีความเสี่ยงต่อการเกิดปัญหา ใช้สารเสพติด และประสบความล้มเหลวในการประกอบอาชีพ [19,20] ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการช่วยเหลือ โดยเริ่มตั้งแต่ครอบครัว บุคคลที่เกี่ยวข้องเพื่อนำพานักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นไปสู่ความสำเร็จต่อไป

ประเภทของงานวิจัยส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยเชิงทดลอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม การเลือกกลุ่มตัวอย่างเลือกแบบเจาะจง ส่วนมากเป็นนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาทั้งหมด ตัวแปรที่ศึกษาของงานวิจัยที่นิยมใช้ คือ กิจกรรมบำบัด กิจกรรมดนตรี กิจกรรมศิลปะ บทเรียนคอมพิวเตอร์ กิจกรรมการเล่น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบประเมินพฤติกรรม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน คือ Nonparametric Statistics

จากข้อมูลจะพบว่า การทำวิจัยเน้นไปที่นักเรียนชั้นประถมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัย [4] พบว่า ภาวะสมาธิสั้นพบมากที่สุดในระดับชั้นประถมศึกษาตอนต้น และพบมากที่สุดคือ อาการขาดสมาธิร่วมกับอาการอยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น ซึ่งระดับประถมศึกษาเป็นวัยที่ต้องเข้ารับการศึกษานในโรงเรียนอันดับแรกของการศึกษา นักเรียนเผชิญกับความแปลกใหม่ จึงต้องปรับตัวกับสภาพแวดล้อม ครู และเพื่อน ซึ่งสภาพแวดล้อมเป็นจุดเริ่มต้นของการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน ดังผลการวิจัย [1] พบว่า การปรับสภาพแวดล้อมที่บ้านสามารถช่วยให้นักเรียนควบคุมพฤติกรรมตนเองได้ดีขึ้น สำหรับทางโรงเรียนที่นักเรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมตามตาราง นั่งเรียนเป็นเวลานานขึ้น ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถทำกิจกรรมได้ตลอด จึงจำเป็นต้องมีการปรับพฤติกรรมให้สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของนักเรียน [5] นอกจากการปรับพฤติกรรมแล้วการสร้างกำลังใจเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับนักเรียนทุกคน อันเนื่องมาจากกำลังใจเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของความรู้สึที่นักเรียนจะมีต่อตัวเอง เป็นสิ่งที่ทรงพลังและสามารถทำให้นักเรียนสร้างภาพพจน์ที่ประสบความสำเร็จในแบบที่นักเรียนมีความเชื่อมั่น การลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาหรือการเรียนรู้อย่างไรก็ตาม ช่วยเพิ่มทักษะทางสังคมที่จำเป็นต่อการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่นของนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ช่วยเพิ่มความสามารถด้านการเรียน เพื่อช่วยให้นักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ประสบผลสำเร็จด้านการเรียน และการส่งเสริมจุดเด่นของนักเรียนให้ได้แสดงความสามารถออกมา จะช่วยให้นักเรียนเกิดความภาคภูมิใจในตนเอง ตลอดจนส่งผลให้นักเรียนเติบโตอย่างมีความสุข สามารถประสบความสำเร็จในดำรงตนอยู่ในสังคมได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากผลการวิจัยจะเห็นว่า การนำโปรแกรม กิจกรรม บทเรียนมาใช้ในการปรับพฤติกรรมในนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น ช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาการควบคุมตนเองได้ดีขึ้น ดังนั้นครู นักจิตวิทยาหรือผู้ที่สนใจจึงควรนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนานักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้นต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการสอนนักเรียนที่มีภาวะสมาธิสั้น โดยทำการสังเคราะห์เชิงปริมาณ ด้วยวิธีการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta Analysis) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

เอกสารอ้างอิง

- [1] วิฐารณ บุญสิทธิ. (2555, ตุลาคม-ธันวาคม). โรคสมาธิสั้น: การวินิจฉัยและรักษา. *วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย*. 57(4): 373-386.
- [2] Barkley, R. A., Murphy, K. R., & Kwasnik, D. (1996). Motor vehicle driving competencies and risks in teens and young adults with attention deficit hyperactivity disorder. *Pediatrics*, 98(6): 1089-1095.
- [3] Brassett-Harknett, A., & Butler, N. (2007). Attention-deficit/hyperactivity disorder: an overview of the etiology and a review of the literature relating to the correlates and life course outcomes for men and women. *Clinical psychology review*, 27(2): 188-210.
- [4] ทวีศิลป์ วิษณุโยธิน และคณะ. (2556). ความชุกโรคสมาธิสั้นในประเทศไทย. *วารสารสุขภาพจิตแห่งประเทศไทย*. 21(2): 66-75.
- [5] กิตติพงศ์ มาศเกษม. (2563, กรกฎาคม-ธันวาคม). โรคสมาธิสั้นในเด็กและวัยรุ่น. *วารสารโรงพยาบาลเจริญกรุงประชารักษ์*. 16(2): 75-102.
- [6] Polanczyk, G., De Lima, M. S., Horta, B. L., Biederman, J., & Rohde, L. A. (2007). The worldwide prevalence of ADHD: a systematic review and meta-regression analysis. *American journal of psychiatry*, 164(6): 942-948.
- [7] Thomas, R., Sanders, S., Doust, J., Beller, E., & Glasziou, P. (2015). Prevalence of attention-deficit/hyperactivity disorder: a systematic review and meta-analysis. *Pediatrics*, 135(4): e994-e1001.

- [8] Kaiser, M. L., Schoemaker, M. M., Albaret, J. M., & Geuze, R. H. (2015). What is the evidence of impaired motor skills and motor control among children with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD)? Systematic review of the literature. *Research in developmental disabilities, 36*: 338-357.
- [9] นงพงา ลิ่มสุวรรณ. (2542). โรคสมาธิสั้น Attention-Deficit/ Hyperactivity Disorders. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [10] Martins, M. R. I., Bastos, J. A., Cecato, A. T., Araujo, M. D. L. S., Magro, R. R., & Alaminos, V. (2013). Screening for motor dysgraphia in public schools. *Jomal de Pediatria (Versão em Português), 89*(1): 70-74.
- [11] Chacko, A., H Newcorn, J., Feisen, N., & Z Uderman, J. (2010). Improving medication adherence in chronic pediatric health conditions: a focus on ADHD in youth. *Current pharmaceutical design, 16*(22): 2416-2423.
- [12] Corkum, P., Rimer, P., & Schachar, R. (1999). Parental knowledge of attention-deficit hyperactivity disorder and opinions of treatment options: Impact on enrolment and adherence to a 12-month treatment trial. *The Canadian Journal of Psychiatry, 44*(10): 1043-1048.
- [13] Toomey, S. L., Sox, C. M., Rusinak, D., & Finkelstein, J. A. (2012). Why do children with ADHD discontinue their medication?. *Clinical Pediatrics, 51*(8): 763-769.
- [14] อรวรรณ จันทรมณี (2554). ผลของโปรแกรมไปโอพีดีแบบควบคุมการทำงานของคลื่นประสาทอัลฟ่ากับการฝึกสร้างจินตนาการต่อพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กสมาธิสั้น. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช คณะพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- [15] ปิยนุช ภมรกุล (2550). การศึกษาผลการปรับพฤติกรรมอยู่ไม่นิ่งของเด็กสมาธิสั้นที่ได้รับการปรับพฤติกรรม โดยโปรแกรมการปรับพฤติกรรมแบบควบคุมตนเอง. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [16] ณีภูษวิ สุขยารักษ์. (2553). การใช้กิจกรรมศิลปะเพื่อปรับพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาช่วงอายุ 8-12 ปี ที่มีสมาธิสั้น. ปริญญาโท กศ.ม. (ศิลปศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [17] โอม สุขสมยศ. (2554). การพัฒนาช่วงความสนใจและสมาธิของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการเล่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิต ภาควิชาจิตเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [18] Wilens, T. E., Martelon, M., Joshi, G., Bateman, C., Fried, R., Petty, C., & Biederman, J. (2011). Does ADHD predict substance-use disorders? A 10-year follow-up study of young adults with ADHD. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry, 50*(6): 543-553.
- [19] Angold, A., Costello, E. J., & Erkanli, A. (1999). Comorbidity. *Journal of child psychology and psychiatry, 40*(1): 57-87.
- [20] Gittelman, R., Mannuzza, S., Shenker, R., & Bonagura, N. (1985). Hyperactive boys almost grown up: I. Psychiatric status. *Archives of general psychiatry, 42*(10): 937-947.

การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

อาภรณ์ สอาดเยี่ยม^{1*}, อรุณลี นีราศรพ², ชนิตา มิตรานันท์³
Aporn Saardaium¹, Onchulee Niradrop², and Chanida Mitranun³

¹ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง (ฝ่ายประถม) ² คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง

³ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

¹ Ramkhamhaeng University Demonstrations School (Elementary Level) ² Faculty of Education,
Ramkhamhaeng University ³ Faculty of Education, Stinakharinwirot University

* E-mail: T_jaao@hotmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาโดยการบรรยายสรุปลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย ผลการวิจัย และข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่นำมาศึกษา การดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551–2563 เพื่อนำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้งานวิจัยทั้งสิ้นจำนวน 18 เรื่องจากสถาบันการศึกษา 10 แห่ง ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

ผลการสรุปลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยจากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เมื่อแบ่งตามประเภทพบว่าเป็นงานวิจัยและพัฒนามากที่สุด งานวิจัยส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ประชากร คือ ผู้ปกครอง และโดยมากใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบการเลือกเจาะจง ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ 1) ตัวแปรต้น คือ ปัจจัย องค์ประกอบ และระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง 2) ตัวแปรตาม คือ รูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง สำหรับการคำนวณค่าสถิติพบว่าใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมมากที่สุดในด้านการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา โดยมีบทบาทในการวางแผน กำหนดเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นด้านวิชาการและหลักสูตร ร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียน ส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนที่โรงเรียนและที่บ้าน ช่วยระดมทรัพยากร และสนับสนุนงบประมาณ ติดตามและประเมินผลการศึกษาของผู้เรียน และจากการสังเคราะห์ด้านองค์ประกอบของรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ควรมีองค์ประกอบ คือ 1) การอบรมเลี้ยงดู 2) การติดต่อสื่อสาร 3) การอาสาสมัคร 4) การจัดการเรียนรู้ 5) การตัดสินใจ 6) การร่วมมือกับชุมชน และ 7) การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา และเมื่อพิจารณาจากผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมได้แก่ ปัจจัยด้าน เพศ อายุ และอาชีพของผู้ปกครอง และปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วม ได้แก่ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ การศึกษา และรายได้

คำสำคัญ: การสังเคราะห์งานวิจัย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง การพัฒนาผู้เรียน

THE SYNTHESIS OF RESEARCH RESULTS ON PARENT PARTICIPATION

Abstract

The purpose of this research is to synthesize research on parent participation with content analysis techniques by describing the nature of the preliminary data of the research, the results of the research and the recommendations of the research being studied. To conduct this research, the researcher has collected relevant research from 2008 - 2020 to be used as a sample group. In which a total of 18 researches from 10 educational institutes.

The results of the preliminary summary of the research showed that most of the research was from Srinakharinwirot University. When classified by type, it was found that it was the most research and development. The main objective of this study was to study the involvement of parents, the population is parents, and using selective sampling methods. The study variables were 1) the primary variable was factor, composition, level of parental involvement; 2) dependent variable was pattern of parental involvement. The statistical calculation was found to analyze the data by searching for frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results showed that the parents were most involved in the management of education together with the educational institutions. It plays a role in planning, setting goals, giving academic opinion, participating in school activities, participating in school operations, promoting learning of learners at school and home, helping mobilizing resources and supporting budgets, Follow-up and evaluation of the study, and the synthesis of elements of the parental involvement model, were found that there should be an element of parental involvement. 1) Parenting 2) communication 3) volunteering 4) learning management 5) decision 6) Collaboration with the community 7) Being a coordinator for raising educational resources. The results of the research, it was found that the parent character factors affecting participation were gender, age and occupation of the parents. The factors that did not affect participation were relationships, education, and parental income.

Keyword: Research synthesis, The participation of parents, Learner development

บทนำ

การศึกษาในสถานการณ์ปัจจุบัน ต้องอาศัยความร่วมมืออย่างเข้มแข็งระหว่างครอบครัว โรงเรียนและฝ่ายต่างๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทั้งในด้านการอบรมเลี้ยงดูและการศึกษาของบุตร ส่งผลให้บุตรมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ให้ดีขึ้นอีกด้วย อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในสังคมไทยที่ผ่านมาถือว่ายังค่อนข้างน้อย โดยมีส่วนร่วมแบบเดิม ๆ คือ มาร่วมประชุมร่วมพัฒนาทางกายภาพของโรงเรียนและบริจาคทรัพย์สิน แต่การมีส่วนร่วมในฐานะหุ้นส่วนทางการศึกษายังมีน้อยมาก นอกจากนั้นโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เปิดโอกาสเนื่องจากระบบระเบียบต่าง ๆ ยังไม่เอื้ออำนวยประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างมีประสิทธิภาพด้วย [1] แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 [2] ที่บัญญัติเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการจัดการศึกษากับโรงเรียน ดังเช่นมาตราที่ 24 ข้อที่ 6 ระบุให้สถานศึกษาประสานความร่วมมือกับพ่อแม่ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตราที่ 40 ที่ระบุให้ผู้ปกครองมีบทบาทในฐานะคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551 [3] ที่ต้องการให้โรงเรียนให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่

ผู้ปกครอง จากสาระสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการมุ่งเน้นให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องของทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษากับโรงเรียนมากขึ้น ดังนั้นโรงเรียนจึงส่งเสริมให้ผู้ปกครองมีการดำเนินงานร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น ผู้ปกครองเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ มีงานวิจัยมากมายที่บ่งบอกถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างจริงจังว่า จะช่วยให้เด็กประสบความสำเร็จทางการศึกษาและชีวิตในหลายด้านทั้งทางตรงและทางอ้อม [4] เช่น ผู้ปกครองที่มีส่วนร่วมในการศึกษากับบุตรจะส่งเสริมให้บุตรประสบความสำเร็จในการเรียน มีผลการเรียนที่ดีขึ้น [5] และแม้แต่เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เมื่อได้รับการฝึกสอนทักษะการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาจากผู้เชี่ยวชาญร่วมกับผู้ปกครองของเด็ก พบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็กเพิ่มสูงขึ้น [6] ดังนั้นจึงเห็นได้ว่านอกจากด้านการศึกษาแล้วการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจะช่วยพัฒนาเด็กในด้านอื่นๆ ได้อีกด้วย เช่น ด้านอารมณ์และสังคม ด้านการช่วยเหลือตนเอง [7]

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของเด็กที่ที่ความต้องการพิเศษ มีความสำคัญต่อการพัฒนาเด็กและการทำงานของทีมนสวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ.2545 [8] ที่ได้เอื้อให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา การร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นรูปแบบการช่วยเหลือเด็กพิการแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้เด็กได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพอย่างเต็มศักยภาพ [9] ซึ่งการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนั้นจะต้องพัฒนาทักษะด้านต่าง ๆ ทั้งด้านความรู้ ด้านสังคม ด้านภาษาและการสื่อความหมายการลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม [10] นอกจากนี้ยังพบว่าการจัดอบรมให้พ่อแม่ได้มีส่วนร่วมในการฝึกและการดูแลเด็กออทิสติก ทำให้เด็กมีพัฒนาการดีกว่าและเร็วกว่าการกระตุ้นพัฒนาการโดยบุคลากรทางการแพทย์เพียงอย่างเดียว [11]

ปัจจุบันนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ได้มีการศึกษาค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในทักษะด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ประถมศึกษา มัธยมศึกษาและยังรวมไปถึงเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย ซึ่งทั้งหมดนี้มีแล้วแต่เป็นงานวิจัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพผู้เรียน และคุณภาพของการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น การนำงานวิจัยเหล่านี้มาศึกษาเพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปในประเด็นต่าง ๆ ที่ชัดเจนโดยใช้วิธีการสังเคราะห์งานวิจัยก็จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ การสังเคราะห์งานวิจัยเป็นวิธีการศึกษาตามระเบียบวิธีทางวิทยาศาสตร์ ในการค้นหาข้อเท็จจริงเพื่อตอบปัญหาใดปัญหาหนึ่งโดยการรวบรวมงานวิจัยที่ต้องการศึกษา ซึ่งเป็นการศึกษาในเรื่องเดียวกัน โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา ให้เป็นข้อสรุปของผลการวิจัยทั้งหมด ซึ่งผลการวิเคราะห์ที่ได้นั้นเป็นข้อค้นพบที่มีความลึกซึ้งและกว้างขวาง [12] โดยวิธีการสังเคราะห์งานวิจัยมีหลายวิธี เช่น การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ห่อภิมาณ (Meta-Analysis) การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เป็นต้น

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง โดยใช้การสังเคราะห์งานวิจัยเชิงคุณลักษณะด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาข้อสรุปที่ได้จากการวิจัยและเป็นแนวทางสำหรับครูผู้สอนในระดับต่าง ๆ และสาขาต่าง ๆ ให้ได้รับทราบข้อมูลและเป็นแนวทางในการจัดการศึกษาแบบผู้ปกครอง มีส่วนร่วม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายเพื่อสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา โดยการบรรยายสรุปตามลักษณะของงานวิจัย 2 ประการดังนี้

1. การบรรยายสรุปลักษณะข้อมูลเบื้องต้นของงานวิจัย ได้แก่ ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การบรรยายสรุปผลงานวิจัย ซึ่งได้จากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของงานวิจัยที่นำมาศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ซึ่งเป็นงานวิจัยอิสระและปริญญา-นิพนธ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551-2563 โดยสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย ThaiLis-Thai Library Integrated System และฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัย 10 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน ตามวิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง โดยมีขั้นตอนและเกณฑ์ในการคัดเลือกงานวิจัย ดังนี้

1. เป็นงานวิจัยจากงานวิจัยอิสระ และปริญญา-นิพนธ์ของนิสิตและนักศึกษาระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ที่ทำขึ้นระหว่างปี พ.ศ.2551-2563
2. เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จากผู้เรียน 4 กลุ่ม ได้แก่ ระดับปฐมวัย ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา และเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
3. งานวิจัยมีตัวแปรต้นอย่างน้อย 1 ใน 3 ด้าน คือ ปัจจัย องค์ประกอบ ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. งานวิจัยมีตัวแปรตามเป็นรูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ซึ่งในการศึกษาค้นคว้าตามเกณฑ์ พบว่ามีงานวิจัยที่เป็นไปตามเกณฑ์ และสามารถนำมาสังเคราะห์ตามเทคนิควิเคราะห์เนื้อหาได้ จำนวน 18 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในรายละเอียดต่าง ๆ ของงานวิจัย โดยมีขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการกำหนดประเด็นเพื่อสังเคราะห์งานวิจัย
2. กำหนดหัวข้อที่จำเป็นในการสังเคราะห์งานวิจัย และตัวแปรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้ชัดเจน
3. สร้างแบบสรุปรายละเอียดของงานวิจัยซึ่งมีลักษณะ เป็นแบบเติมคำหรือเลือกตอบโดยแบบสรุปรายละเอียดของ งานวิจัยแบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย ได้แก่ ชื่องาน ชื่อผู้วิจัย และสถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัย

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย ได้แก่ ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่ 3 ข้อมูลด้านผลการวิจัย ประกอบด้วย ผลการวิจัยและข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

4. นำแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัยที่สร้างขึ้น ไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเพื่อขอคำแนะนำว่าแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัยที่สร้างขึ้นสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สมบูรณ์และเหมาะสมเพียงใด

5. ปรับปรุงแก้ไขแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและนำแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัยไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในช่วงเดือนมีนาคม 2564 โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากฐานข้อมูล ThaiLIS และฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาคัดเลือกงานวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนด ได้จำนวน 18 เรื่อง
2. เมื่อได้งานวิจัยที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามเกณฑ์แล้วผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้
  - 2.1 ตรวจสอบเนื้อหาตามหัวข้อที่ระบุไว้ในแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย
  - 2.2 วิเคราะห์เนื้อหาในงานวิจัยอย่างละเอียด และทำการแจกแจงข้อมูล
  - 2.3 บันทึกข้อมูลลงในแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย อันได้แก่ ชื่องานวิจัย ชื่อผู้วิจัย สถาบัน การศึกษา ที่ผลิตงานวิจัย ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการวิจัย เครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล ของการวิจัย และข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลจากแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของงานวิจัย และส่วนที่ 2 คุณลักษณะของงานวิจัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ซึ่งประเด็นที่น่าสนใจ ประกอบด้วย สถาบันการศึกษาที่ผลิตงานวิจัย ประเภทของงานวิจัย วัตถุประสงค์ของงานวิจัย ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปรในการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ข้อมูลจากแบบสรุปการสังเคราะห์งานวิจัย ส่วนที่ 3 ซึ่งเป็นข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิจัยที่ใช้ในการสังเคราะห์เชิงคุณลักษณะ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สรุปประเด็นหลักของข้อค้นพบของงานวิจัย และข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัย

ผู้วิจัยขอเสนอผลการวิจัยเป็น 2 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน และข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะของงานวิจัย พบว่า

1.1 แหล่งที่มาหรือสถาบันที่ผลิตงานวิจัย

ตารางที่ 1 สถาบันทางการศึกษาที่ผลิตงานวิจัยศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ชื่อสถาบัน	จำนวน	ร้อยละ	ชื่อสถาบัน	จำนวน	ร้อยละ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	6	33.30	มหาวิทยาลัยมหิดล	1	5.56
มหาวิทยาลัยสวนดุสิต	3	16.67	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	1	5.56
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	2	11.11	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม	1	5.56
มหาวิทยาลัยศิลปากร	1	5.56	มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม	1	5.56
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	1	5.56	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่	1	5.56
รวม				18	100.00

จากตารางที่ 1 งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์จำนวน 18 เรื่อง ผู้วิจัยค้นคว้าจากสถาบันทางการศึกษา 10 แห่ง พบว่า มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีงานวิจัยที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองมากที่สุด (ร้อยละ 33.33) รองลงมา คือ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต (ร้อยละ 16.67) และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (ร้อยละ 11.11) ตามลำดับ นอกนั้นเป็นงานวิจัยจากสถาบันการศึกษาละ 1 เรื่อง จาก 7 สถาบัน คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม และมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (แต่ละสถาบันคิดเป็นร้อยละ 5.56)

1.2 ประเภทของงานวิจัย

ตารางที่ 2 ประเภทของงานวิจัย

ประเภทของงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ	ประเภทของงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
งานวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา	7	38.89	งานวิจัยเชิงทดลอง	2	11.11
งานวิจัยเชิงสำรวจ	5	27.77	งานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม	1	5.56
งานวิจัยแบบผสมผสาน	3	16.67			
			รวม	18	100.00

จากตารางที่ 2 ประเภทของงานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาสังเคราะห์ เมื่อจำแนกตามประเภทของงานวิจัยแล้ว พบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยประเภทวิจัยและพัฒนา (ร้อยละ 38.89) รองลงมาคืองานวิจัยเชิงสำรวจ (ร้อยละ 27.77) งานวิจัยแบบผสมผสาน (ร้อยละ 16.67) งานวิจัยเชิงทดลอง (ร้อยละ 11.11) และงานวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (ร้อยละ 5.56)

1.3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

ตารางที่ 3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย	จำนวน	ร้อยละ
เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	8	44.44
เพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	7	38.89
เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง	3	16.67
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 3 วัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เมื่อแบ่งตามวัตถุประสงค์แล้วพบว่าส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ร้อยละ 44.44) รองลงมาคือเพื่อพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ร้อยละ 38.89) และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (ร้อยละ 16.67)

1.4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ผู้ปกครองของผู้เรียนประถมศึกษา	6	33.33	ผู้ปกครองของผู้เรียนปฐมวัย	5	27.78
ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ	5	27.78	ผู้ปกครองของผู้เรียนมัธยมศึกษา	2	11.11
			รวม	18	100.00

จากตารางที่ 4 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่าแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม และงานวิจัยส่วนใหญ่เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ปกครองของผู้เรียนระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 33.33) รองลงมาคือ ผู้ปกครองของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (ร้อยละ 27.78) ผู้ปกครองของผู้เรียนระดับปฐมวัย (ร้อยละ 27.78) และผู้ปกครองของผู้เรียนระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 11.11)

1.5 วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 5 วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการ	จำนวน	ร้อยละ
แบบไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-Probability Sampling)	12	66.67
แบบเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling)	6	33.33
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 5 วิธีการได้มาของกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ในครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 2 วิธีการ คือ การเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Non-Probability Sampling) คิดเป็นร้อยละ 66.67 และการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นไปตามโอกาสทางสถิติ (Probability Sampling) คิดเป็นร้อยละ 33.33

1.6 ตัวแปรที่ศึกษาของงานวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาของงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ ได้แก่

ตัวแปรต้น คือ ปัจจัย องค์ประกอบ และระดับของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

ตัวแปรตาม คือ รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

1.7 การวิเคราะห์ข้อมูล

งานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์นี้ มีการวิเคราะห์ข้อมูลที่แตกต่างกันตามประเภทของงานวิจัย ซึ่งทั้งหมดใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยหาความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำค่าที่ได้มาแปลผล

ส่วนที่ 2 ผลการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

ผลการสังเคราะห์ข้อมูลผลการวิจัย และข้อเสนอแนะจากงานวิจัย พบว่า

2.1 บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม

ตารางที่ 6 บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม

วิธีการ	จำนวน	ร้อยละ
บทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา	7	38.89
บทบาทในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง	11	61.11
รวม	18	100.00

จากตารางที่ 6 บทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม ผลการสังเคราะห์งานวิจัย พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมและบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการและทักษะ หรือด้านต่างๆ ของผู้เรียน โดยการมีส่วนร่วมนั้น สามารถแบ่งออกเป็น 2 ด้านใหญ่ๆ ที่ชัดเจน คือ 1) บทบาทในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา โดยมีการศึกษาและวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา (ร้อยละ 38.89) และ 2) บทบาทในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรง โดยผู้ปกครองจะพัฒนาและส่งเสริมบุตรของตนเองในด้านพัฒนาการ ทักษะต่างๆ และพฤติกรรมของผู้เรียน (คิดโดยรวมเป็นร้อยละ 61.11) ซึ่งแบ่งเป็นรายด้าน คือ ด้านพฤติกรรม (ร้อยละ 16.66) ด้านพัฒนาการ (ร้อยละ 16.66) ทักษะด้านสังคม (ร้อยละ 11.11) ทักษะด้านวิชาการ (ร้อยละ 11.11) ทักษะด้านการเคลื่อนไหว (ร้อยละ 5.56) และด้านการเรียนรู้ (ร้อยละ 5.56)

2.2 ลักษณะของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

จากการสังเคราะห์งานวิจัย สามารถแบ่งลักษณะความร่วมมือของผู้ปกครองในด้านต่าง ๆ ตามบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม จากหัวข้อ 2.1 โดยจะสามารถแบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ได้ 2 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา [13-19] โดยในด้านนี้ ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสถานศึกษา ตั้งแต่การวางแผนการจัดการศึกษา กำหนดเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นด้านวิชาการและหลักสูตร เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา ส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน ช่วยระดมทรัพยากรและสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสุดท้าย คือ การติดตามและประเมินผลการศึกษา ของผู้เรียน

2.2.2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมพัฒนาการ ทักษะต่างๆ และพฤติกรรมของผู้เรียน [7, 20-29] ในด้านนี้ผู้ปกครองจะมีส่วนร่วมโดยตรงกับตัวผู้เรียนในเรื่องการอบรม เลี้ยงดู การส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ การฝึกทักษะ การช่วยเหลือตนเอง การปรับพฤติกรรมของผู้เรียน ตลอดจนการติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนและครูผู้สอน

2.3 องค์ประกอบของรูปแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน

จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง [14-15, 19, 26-29] พบว่านักวิจัยส่วนใหญ่ใช้ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของเอปสไตน์ [30] โดยมีองค์ประกอบ 6 ด้าน คือ การอบรม เลี้ยงดู การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การจัดการเรียนรู้ การตัดสินใจ การร่วมมือกับชุมชน และในหลายงานวิจัยได้เพิ่มเติมองค์ประกอบเพื่อให้รูปแบบมีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น คือ การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

2.4 ปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

จากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ [17-19] เมื่อพิจารณาจากผลการวิจัยจะสามารถจำแนกปัจจัยด้านคุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ได้เป็น 2 ประเภท คือ 1) คุณลักษณะของผู้ปกครองที่ไม่มีผลให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ และ 2) คุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีผลให้การมีส่วนร่วมแตกต่างกัน ได้แก่ ความสัมพันธ์ การศึกษา และรายได้

2.5 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

จากการสรุปข้อเสนอแนะจากงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ พบว่ามีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน มีดังนี้

2.5.1 ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

โรงเรียนควรส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการติดตามผลการดำเนินการของโรงเรียนให้มากขึ้น ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มของผู้ปกครอง ควรจัดอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับนโยบายทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมีพื้นฐานความรู้และสามารถแสดงความคิดเห็นต่องานวิชาการของโรงเรียนได้มากขึ้น ควรวางนโยบายและแผนการดำเนินงานด้านวิชาการให้ครอบคลุม เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ ควรมีการประชาสัมพันธ์ เชิญชวนและกระตุ้นให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วม ควรส่งเสริมและจัดตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาในระดับต่างๆ เช่น ระดับห้องเรียน ระดับสายชั้น เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะร่วมกัน

2.5.2 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปกครอง

ผู้ปกครองควรให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองอย่างเต็มที่ ควรเข้าร่วมการจัดอบรมหรือการให้ความรู้ที่โรงเรียนจัดขึ้น เพื่อเพิ่มพูนทักษะความรู้ความเข้าใจในด้านต่าง ๆ ควรมีการติดตามและให้ความสนใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน เพื่อทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่จะจัดให้แก่บุตรหลานของตน

อภิปรายผล

ข้อค้นพบที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นวิทยานิพนธ์ ปริญญาโท และงานวิจัยอิสระ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551-2563 จำนวน 18 เรื่องโดยสืบค้นจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์โครงการเครือข่ายห้องสมุดในประเทศไทย ThaiLis–Thai Library Integrated System และจากฐานข้อมูลของมหาวิทยาลัย 10 แห่ง ผู้วิจัยขออภิปรายผลในประเด็น ดังนี้

1. **บทบาทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง** โดยภาพรวมพบว่าผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนในหลายด้านทั้งด้านการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ด้านพัฒนาการ ด้านทักษะต่างๆ และด้านพฤติกรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านความร่วมมือในการจัดการศึกษาร่วมกับสถานศึกษา ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าปัจจุบันโรงเรียนในทุกระดับชั้นได้ให้ความสำคัญและดำเนินการเกี่ยวกับการเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับโรงเรียนมากขึ้น ประกอบกับในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับแล้วว่าเด็กหรือผู้เรียนที่มาจากครอบครัวที่เล็งเห็นความสำคัญของการศึกษาและพร้อมสนับสนุนทางการศึกษามีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จในชีวิตมากกว่าเด็กที่พ่อแม่ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญและไม่ใส่ใจในการศึกษา [3] ดังนั้นบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองในปัจจุบันจึงมีแนวโน้มที่สามารถมีส่วนร่วมในการศึกษาของบุตรหลานร่วมกับโรงเรียนมากขึ้น

2. **ลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง** เมื่อจำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง จะพบว่าผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในโรงเรียนมากขึ้นในหลายด้าน ตั้งแต่การวางแผน กำหนดเป้าหมาย แสดงความคิดเห็นด้านวิชาการและหลักสูตร การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของโรงเรียน การส่งเสริมการเรียนของผู้เรียนทั้งที่โรงเรียนและที่บ้าน การระดมทรัพยากร การสนับสนุนงบประมาณ การติดตามและประเมินผลการศึกษา ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้ปกครองเล็งเห็นว่าหากสนับสนุนหรือให้ความช่วยเหลือ ความร่วมมือกับโรงเรียนแล้ว ผลดีย่อมที่เกิดขึ้นกับบุตรหลานของตน ดังนั้นผู้ปกครองจึงเต็มใจที่จะเป็นผู้สนับสนุนและให้ความช่วยเหลือกับโรงเรียน เช่น การสนับสนุนทุนทรัพย์เพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์

การเรียนการสอน การมีส่วนร่วมจัดการเรียนการสอนในบทบาทของวิทยากรพิเศษ ครูผู้ช่วย ตลอดจนการประสานความร่วมมือดูแลบุตรหลาน อบรม เลี้ยงดู ส่งเสริมพัฒนาการ ส่งเสริมทักษะด้านต่างๆ และดูแลพฤติกรรมของบุตรหลานร่วมกับโรงเรียนเป็นอย่างดี

3. รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ วิธีการต่างๆ ที่เป็นแนวทางให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกับโรงเรียนแล้วประสบความสำเร็จ ซึ่งจากการสังเคราะห์งานวิจัยสามารถสรุปองค์ประกอบที่ควรมีในรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ดังนี้

3.1 การอบรมเลี้ยงดู การที่ผู้ปกครองเอาใจใส่ดูแลผู้เรียนให้ปฏิบัติตาม กฎระเบียบของโรงเรียน ให้คำปรึกษาแนะนำในการปฏิบัติตนของผู้เรียน ส่งเสริมให้ผู้ปกครองเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ให้ผู้ปกครองเลี้ยงดูผู้เรียนและอบรมให้เป็นคนดีด้วยการผ่านกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ติดตามผลการเรียนและพัฒนาการ ของผู้เรียนด้วยการเข้าร่วมประชุมรับทราบผลการเรียนและการพัฒนาการเรียนของผู้เรียน

3.2 การติดต่อสื่อสาร การที่ผู้ปกครองติดตามการแจ้งข้อมูลข่าวสารกับ โรงเรียน ตอบแบบสอบถามของโรงเรียน ปรึกษาหารือตลอดจนแสดงความ คิดเห็น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับทางโรงเรียนในการพัฒนาผู้เรียน

3.3 การอาสาสมัคร หมายถึง การที่ผู้ปกครองอาสาสมัคร สละเวลาและนาความเชี่ยวชาญ หรือความสามารถ เข้ามาช่วยกิจกรรม ช่วยหารายได้ให้แก่โรงเรียนจึงต้องดำเนินการหาสมาชิกหรืออาสาสมัครและจัดระบบการช่วยเหลือ และสนับสนุนจากผู้ปกครอง โดยไม่มีค่าใช้จ่ายผ่านกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น

3.4 การจัดการเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การที่ผู้ปกครองจัดสภาพบรรยากาศ สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน การถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมต่างๆ จัดหาข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันเพื่อเพิ่มทักษะพร้อมทั้งรับฟัง และช่วยแก้ปัญหาเมื่อต้องการความช่วยเหลือ ให้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้ปกครอง ส่งเสริมและกระตุ้นพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้วยคำถามและจัดหาสื่อต่างๆ ให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงโดย ส่งเสริมให้ทำกิจกรรมที่สนใจและกระตุ้นให้พัฒนาตนเอง หลังรับทราบผลการเรียนจากทางโรงเรียน

3.5 การตัดสินใจ หมายถึง การให้ผู้ปกครองเป็นกรรมการที่มีส่วนร่วมในการให้ความคิดเห็น เกี่ยวกับนโยบาย และแผนงานของโรงเรียน ร่วมประชุมเพื่อวิเคราะห์สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน กำหนดเป้าหมายของการจัดการศึกษา ร่วมประเมินการจัดการศึกษา ร่วมเป็นที่ปรึกษาโครงการต่างๆ ของทางโรงเรียน จัดหาและจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน ในการประเมินการพัฒนาการบริหารงานของโรงเรียน

3.6 การร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การที่ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ การเรียนการสอน จัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ดี เป็น วิทยากรพิเศษ เป็นผู้ช่วยครูในชั้นเรียน

3.7 การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา หมายถึง การที่ผู้ปกครองประสานงาน ให้ข้อมูลหรือระดมทรัพยากรต่างๆ เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนให้สามารถ บริหารงานได้อย่างเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา โดยการบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรให้แก่สถานศึกษาและมีส่วนร่วมกับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

4. คุณลักษณะของผู้ปกครองที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม เมื่อจำแนกตามเพศ, อายุ, ความสัมพันธ์, อาชีพ, รายได้ และการศึกษา พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียน ด้านเพศ อายุ และอาชีพ ไม่มีความแตกต่างกัน แต่ด้านความสัมพันธ์ การศึกษา และรายได้มีผลทำให้ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาผู้เรียนมีความแตกต่างกัน ซึ่งเนื่องมาจากว่าผู้ปกครองที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผู้เรียนจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ปกครองที่ไม่ใกล้ชิดกับผู้เรียน ส่วนผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาที่สูงก็จะเห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของบุตรหลานมากกว่า และผู้ปกครองที่มีรายได้น้อยจะไม่สามารถหยุดงานมาเพื่อร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนได้จึงส่งผลให้การมีส่วนร่วมลดลงไปด้วย ด้วยปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้ผู้ปกครองมีระดับของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรเพิ่มจำนวนงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ เพื่อให้ได้ผลการสังเคราะห์งานวิจัยมีความถูกต้องและเที่ยงตรงมากขึ้น
2. ควรมีการศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในประเด็นอื่น เพิ่มเติมเพื่อให้ทราบถึงมุมมองอื่นที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการศึกษาของผู้ปกครอง

เอกสารอ้างอิง

- [1] ศูนย์ประสานงานเครือข่ายผู้ปกครองในสถานศึกษา. (2551). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในระบบโรงเรียน. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2564, จาก <http://www.oknation.net/blog/school123/>
- [2] กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2553 (ฉบับที่ 3). กรุงเทพฯ: บริษัทสยามสปอร์ตซินดิเคท จำกัด.
- [3] กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- [4] วิวรรณ สารกิจปรีชา. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะของผู้ปกครองกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกุ๊กไก่. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [5] Tan, E, T. (2010). *A contextual approach to understanding immigrant Asian fathers' educational involvement in their children's lives*, Doctoral dissertation (Psychology and Social Behavior), University of California, Irvine, United States California.
- [6] Mohamed, A. R. & Mkabile, S. (2015). An attachment-focused parent-child intervention for biting behavior in a child with intellectual disability: A clinical case study. *Journal of Intellectual Disabilities*. 19(3): 251-265.
- [7] ทมลา บุญญาญจน์. (2559). การพัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองสำหรับเด็กสมองพิการ. ปรียญานิพนธ์ ปร.ด. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [8] กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม 2564, จาก https://www.qa.kmutnb.ac.th/upload_files/pakadout/Orther/Edu_law42_v245.pdf
- [9] ตามรา แก้วมา. (2553). พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการให้ความช่วยเหลือระยะแรกเริ่มแก่เด็กออทิสติกในพื้นที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 1. สารนิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: มหาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- [10] อิศริย์ เชื้อนสุวรรณ. (2552). การออกแบบโปรแกรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกตามหลักการของดีไออาร์. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- [11] เพ็ญแข ลิมศิลา. (2545). คู่มือฝึกและดูแลเด็กออทิสติกสำหรับผู้ปกครอง. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- [12] นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). การวิเคราะห์ทฤษฎี Meta Analysis. (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [13] นันทพร ว่องกตัญญู. (2561). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา กรณีศึกษา: โรงเรียนปาลญา พัฒนาการเขตสวนหลวง กรุงเทพฯ. ปรียญานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารและการจัดการการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [14] วิไลรัตน์ ชันจ์เจริญ. (2559). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดกิจกรรมการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาของโรงเรียนสาธิตในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรียญานิพนธ์ กศ.ด. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- [15] ศิริวรรณ เสนาวงษ์. (2558, เมษายน-มิถุนายน). ความเป็นหุ้นส่วนของผู้ปกครองและชุมชนของโรงเรียนขนาดเล็ก : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านวังโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*. 38(2): 103-110.
- [16] กนกพรรณ ทองคำ. (2562, พฤษภาคม-มิถุนายน). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ปังกวิทยาพัฒนา (วัดประดู่) ในพระราชูปถัมภ์ฯ จังหวัดสมุทรสงคราม. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*. 7(3): 873-887.
- [17] เอกอนงค์ ศรีสำอางค์. (2558, พฤษภาคม-สิงหาคม). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาการเรียนการสอนสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาโรงเรียนสาธิตละอออุทิศมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. 11(2): 164-178.
- [18] พีระพงษ์ สิทธิอมร. (2559, กุมภาพันธ์-กรกฎาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารวิจัยทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. 10(2): 85-92.
- [19] เมลดา รัตนวงศ์. (2556). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยองค์การกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ระดับปฐมวัยของโรงเรียนชลประทานวิทยา*. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- [20] อรชูลี นิราศพร. (2563, พฤษภาคม-สิงหาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการพัฒนาทักษะการเคลื่อนไหวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. *วารสารรามคำแหง ฉบับบัณฑิตวิทยาลัย*. 3(2): 45-58.
- [21] อริสรา ทองเหม. (2560, กรกฎาคม-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกที่สถานศึกษาจิตเด็กและวัยรุ่นราชชนรินทร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. *วารสารวิจัยและพัฒนาการศึกษาพิเศษ*. 6(2): 21-36.
- [22] ศศิพิณิต สุขบุญพันธ์. (2561, มกราคม-มีนาคม). การบูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กที่มีความต้องการพิเศษโดยการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองในอำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 46(1): 100-116.
- [23] อัจฉริยา บุญมาสืบ. (2558). *การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองด้านวิชาการในโรงเรียนระดับประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร* ปริญญาโท ค.ม. (ประถมศึกษา). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- [24] ชนม์ธิดา ยาแก้ว. (2560). *การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเขตพื้นที่ภาคตะวันออก*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. สืบค้นเมื่อ 8 มีนาคม 2564, จาก <https://dric.nrct.go.th/Search/ShowFulltext/2/290274>
- [25] อังคณา ชันตรีจิตรานนท์. (2561, กันยายน-ธันวาคม). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการทักษะทางสังคมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ โรงเรียนวัดลาดพร้าว. *วารสารครุศาสตร์อุตสาหกรรม*. 17(3): 99-108.
- [26] ศิริวรรณ วณิชวัฒน์วรชัย. (2553, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้แบบผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาทักษะทางสังคมสำหรับนักเรียนปฐมวัย. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 1(2): 54-63.
- [27] กรรณิการ์ สุขสม. (2557, ตุลาคม). การพัฒนารูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาพฤติกรรมด้านคุณธรรมตามแนวเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเด็กปฐมวัย. *วารสารวิจัยราชภัฏกรุง*. 1(1): 187-205.
- [28] วรัญดา แสงชมพู. (2559, ตุลาคม-ธันวาคม). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับพฤติกรรมที่พึงประสงค์ของนักเรียน ระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากรุงเทพมหานคร. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*. 11(4): 876-889.
- [29] จินตนา ประจวบพงษ์เพชร และสมหมาย อ่าดอนกลอย. (2561, กรกฎาคม-ธันวาคม). รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมทักษะการเขียนแบบของเด็กออทิสติก. *วารสารครูพิบูล*. 5(2): 187-205.
- [30] Epstein, J. L. (1995). School/family/community partnerships. *Phi delta kappan*. 76(9): 701.